

KOSOVA BİLGİ NOTU

NİSAN 2025

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

GÖSTERGE	DEĞER	2022	2023	2024
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	9,4	10,4	11,2
Büyüme	%	4,3	3,3	3,8
Nüfus	Milyon Kişi	1,8	1,8	1,8
Kişi Başı Gelir	USD	5.320	5.922	6.333
Enflasyon	%	12,1	2,3	1,9
İşsizlik Oranı	%	12,6	10,9	-
Cari Denge / GSYH	%	-10,3	-7,7	-10,0
Bütçe Dengesi / GSYH	%	-0,7	-0,2	-1,3
İhracat	Milyar USD	0,9	3,6	-
İthalat	Milyar USD	5,6	4,4	-
Türkiye'nin İhracatı	Milyon USD	672,5	703,0	824,6
Türkiye'nin İthalatı	Milyon USD	24,4	20,6	29,3
Kur	Euro	19,9	32,6	41,8**

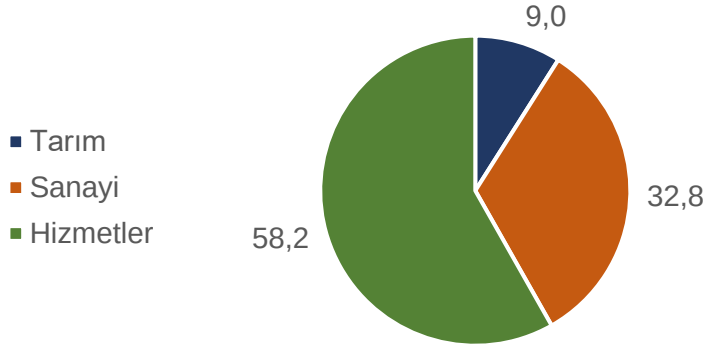
Kaynak: IMF KEG Ekim 2024, Kosova Merkez Bankası *Öncü Veri **: 11.04.2025 tarihli kur

1. GENEL GÖRÜNÜM

Kosova, Osmanlı'dan ayrıldıktan sonra Sırbistan tarafından ilhak edilmiş ve II. Dünya Savaşı sonrası Yugoslavya içinde özerk bölge olmuştur. Yugoslavya'nın dağılmasıyla birlikte Sırbistan, Kosova'daki Müslüman Arnavutlara yönelik baskılar yapmış ve 1998'de iç çatışmalar başlamıştır. 1999'da NATO müdahalesiyle Sırbistan bombalanmış, ardından Kosova Birleşmiş Milletler'in geçici yönetimine girmiştir. 2008'de bağımsızlığını ilan eden Kosova, birçok ülke tarafından tanınsa da Sırbistan ve Rusya bu bağımsızlığı tanımamaktadır.

Sektörlerin GSYH Payları (%)

Kaynak: Kosova İstatistik Ofisi, 2023

Kosova'nın 2022-2024 dönemi makroekonomik göstergelerine bakıldığında, ekonominin büyüme eğiliminde olduğu görülmektedir. GSYH cari fiyatlarla 2022'de 9,4 milyar USD iken 2023'te 10,4 milyar USD'ye yükselmiş, kişi başı gelir ise aynı dönemde 5.320 USD'den 5.922 USD'ye çıkmıştır. Enflasyon oranı 2022'de %12,1 iken, 2023'te %2,3'e düşerek fiyat istikrarı yönünde önemli bir iyileşme göstermiştir. İşsizlik oranı da %12,6'dan %10,9'a gerilemiş, cari açık/GSYH oranı ise % -10,3'ten % -7,7'ye iyileşmiştir. Bütçe dengesi/GSYH oranı ise 2022'de % -0,7 iken 2023'te % -0,2'ye yaklaşarak daha dengeli bir mali tabloya işaret etmektedir. Aynı yıl ihracatın 0,9 milyar USD'den 3,6 milyar USD'ye çıkması dış ticaret açısından olumlu bir gelişme olarak öne çıkarken, ithalatın 5,6 milyar USD'den 4,4 milyar USD'ye gerilemesi dış ticaret açığında iyileşmeye işaret etmektedir. Genel olarak Kosova ekonomisi 2023'te büyümeyi sürdürürken enflasyonla mücadelede ve dış ticaret dengesinde olumlu adımlar atmıştır.

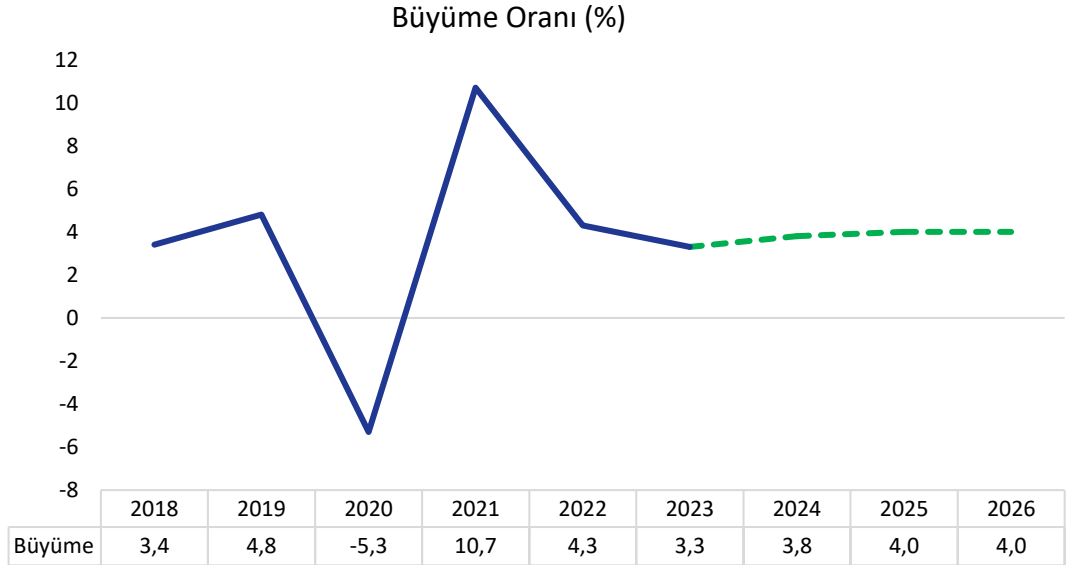
Kosova ekonomisinde sektörlerin GSYH'ye katkısı incelendiğinde, hizmetler sektörü %58,2 ile başı çekmektedir. Bu durum, Kosova'nın ekonomik yapısında bankacılık, ticaret, ulaşım, kamu hizmetleri ve diğer hizmet alanlarının belirleyici rol oynadığını göstermektedir. Sanayi sektörü %32,8 bir oranla hizmetler sektörünü takip etmektedir. Tarım sektörünün %9'luk paya sahip olması ise, ülkenin tarımsal üretim kapasitesinin sınırlı olduğunu ya da bu alanın yeterince desteklenmediğini düşündürmektedir. Bu tablo, Kosova'nın daha çok şehirleşmeye ve hizmet-temelli büyümeye odaklandığını, ancak uzun vadeli sürdürülebilir kalkınma için tarım ve sanayinin dengeli geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

2. EKONOMİK BÜYÜME

Kosova ekonomisinin büyüme performansı, 2018-2023 döneminde dalgalı bir seyir izlemiştir. 2018'de %3,4 ve 2019'da %4,8 oranında istikrarlı bir büyüme sergileyen ülke, 2020 yılında pandeminin etkisiyle %-5,3 oranında ciddi bir daralma yaşamıştır. Bu daralma, hem iç talepteki düşüş hem de dış ticarete yaşanan aksaklıkların bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Ancak Kosova'nın 2021 yılında %10,7 gibi güçlü bir toparlanma göstermesi, kriz sonrası hızlı ekonomik canlanma kapasitesine sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

2022 ve 2023 yıllarında büyüme oranı daha ılımlı bir seviyeye gerilemiş ve sırasıyla %4,3 ve %3,3 olarak gerçekleşmiştir. Bu yavaşlama, pandeminin ardından gelen toparlanmanın sınırlanması, küresel ekonomik belirsizlikler ve bölgesel ekonomik zorlukların etkisiyle açıklanabilir. Aynı zamanda işsizlik, cari açık ve bütçe dengesi gibi diğer makroekonomik göstergelerdeki sorunlar da büyüme hızını etkileyen önemli unsurlar arasında yer almaktadır. Buna rağmen büyümenin pozitif seyretmesi, Kosova'nın ekonomik temellerinin görece güçlü olduğunu göstermektedir.

Kaynak: IMF KEG Ekim 24

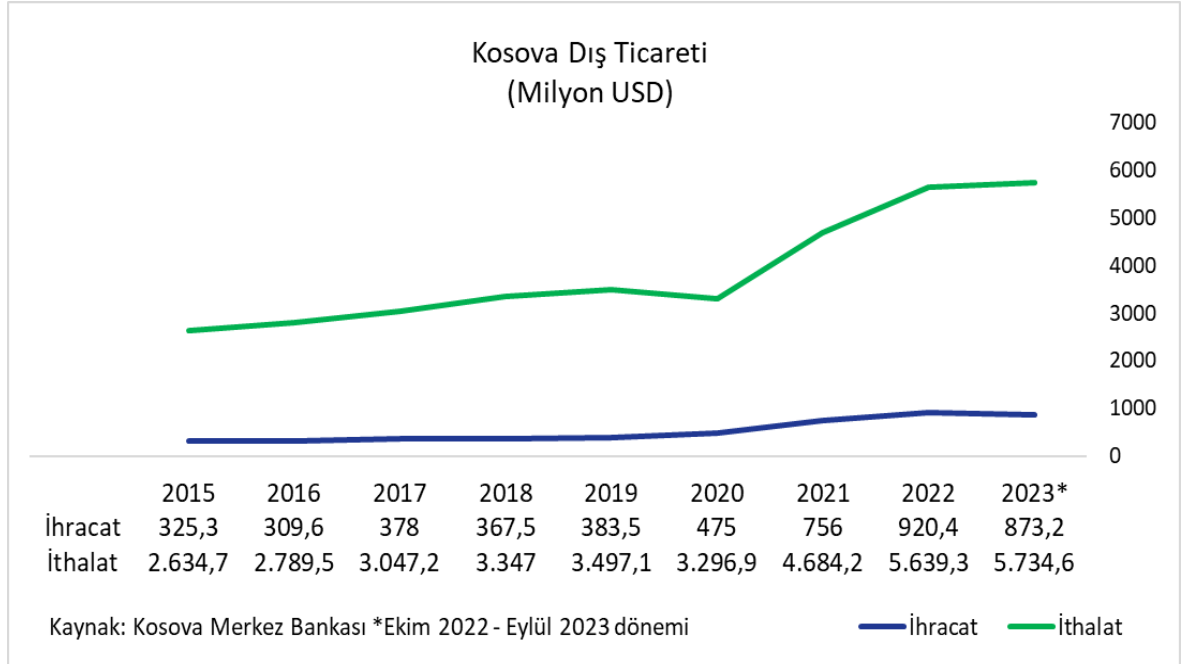
2024-2026 dönemine ilişkin IMF tahminlerine göre Kosova ekonomisinin yıllık ortalama %4 civarında büyüyeceği öngörülmektedir. Bu öngörü, ekonomik yapının istikrar kazandığını ve gelecekte daha dengeli bir büyüme sürecine girileceğini işaret etmektedir. Ancak bu büyümenin sürdürülebilir olması için üretken yatırımların artırılması, sanayi ve tarım sektörlerinin desteklenmesi ve dışa bağımlılığın azaltılması önem taşımaktadır. Aynı zamanda yapısal reformlarla işgücü piyasasının güçlendirilmesi ve genç nüfusun istihdama katılımının artırılması da büyümeye katkı sağlayacak temel adımlar arasında yer almaktadır.

3. DIŞ TİCARET

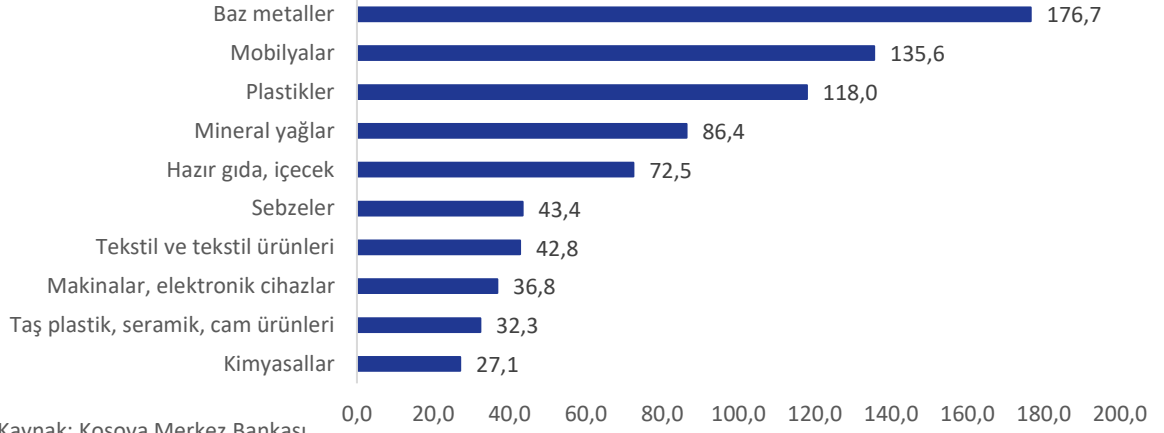
Kosova'nın 2015-2023 dönemi dış ticaret verileri incelendiğinde, ihracatın yıllar içinde kademeli olarak artış gösterdiği ancak ithalatın çok daha yüksek seviyelerde seyrettiği dikkat çekmektedir. 2015 yılında 325,3 milyon USD olan ihracat, 2022 yılında 920,4 milyon USD'ye ulaşarak yaklaşık üç katına çıkmış, 2023'te ise hafif bir gerilemeyle 873,2 milyon USD olarak gerçekleşmiştir. İthalat tarafında ise 2015'te 2,63 milyar USD olan değer, 2023'te 5,73 milyar USD'ye yükselmiştir; bu da dış ticaret açığının ciddi boyutlarda olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle 2020 sonrası ithalatta yaşanan keskin artış, pandeminin ardından artan iç talep, üretimdeki yetersizlik ve küresel tedarik zincirindeki gelişmelerle ilişkilendirilebilir.

Buna karşın ihracatın daha sınırlı bir hızla artması, Kosova ekonomisinin ihracat kapasitesinin hala gelişim aşamasında olduğunu ve dışa bağımlılığın yüksek seyrettiğini göstermektedir. Bu tablo, ülkenin dış ticaret dengesizliğini azaltmak için üretim altyapısını güçlendirmesi, ihracat odaklı sanayileşme politikalarına yönelmesi ve ithalata ikame ürün geliştirme stratejilerini benimsemesi gerektiğine işaret etmektedir.

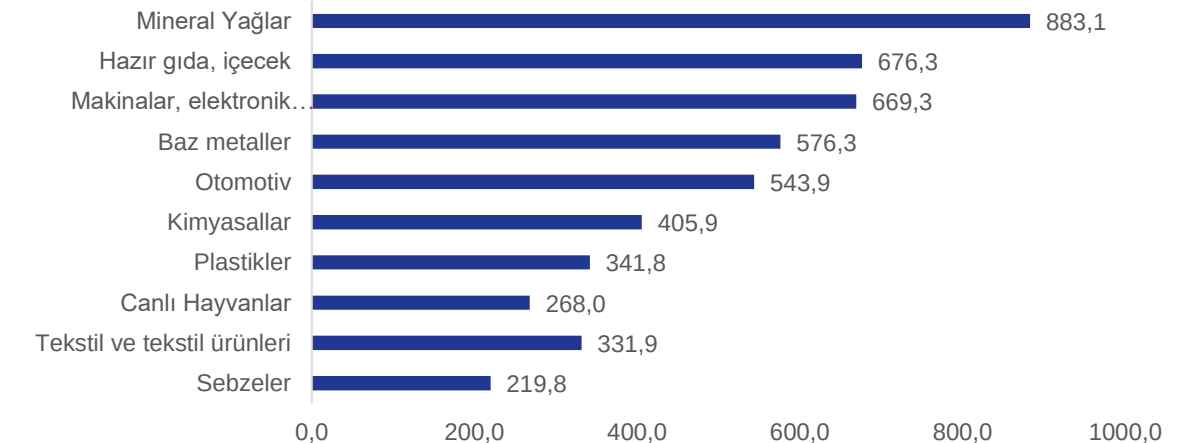
Kosova'nın Ekim 2022 – Eylül 2023 dönemine ait ihracat verilerine göre en yüksek ihracat kalemini 176,7 milyon USD ile baz metaller oluştururken, bunu 135,6 milyon USD ile mobilyalar ve 118 milyon USD ile plastik ürünler takip etmektedir. Mineral yağlar, hazır gıda ve içecekler ile sebzeler de dikkat çeken diğer ihracat kalemleridir. Tekstil ürünleri, makineler ve elektronik cihazlar ise sanayi ve üretim altyapısının çeşitliliğini yansıtan diğer alanlar arasında yer almaktadır. Bu tablo, Kosova'nın hem hammaddelere hem de işlenmiş sanayi ve tarım ürünlerine dayalı bir ihracat yapısına sahip olduğunu göstermekte, ülkenin dış pazarlarda rekabet gücü kazanma potansiyeline işaret etmektedir. Ancak ihracatın büyük ölçüde sınırlı ürün gruplarına yoğunlaştığı da görülmekte olup, ürün ve pazar çeşitlendirmesi ihracatın sürdürülebilirliği açısından önemli bir ihtiyaç olarak öne çıkmaktadır.

KOSOVA BİLGİ NOTU

Kosova İhracatında İlk On Ürün
(Milyon USD, Ekim 22-Eylül 23)

Kaynak: Kosova Merkez Bankası

Kosova'nın Ekim 2022 – Eylül 2023 dönemine ait ithalat verilerine göre, en çok ithal edilen ürün grubu 883,1 milyon USD ile mineral yağlar olmuştur; bu da enerjiye olan yüksek dış bağımlılığı ortaya koymaktadır. Onu sırasıyla hazır gıda ve içecekler (676,3 milyon USD), makineler ve elektronik cihazlar (669,3 milyon USD) takip etmektedir. Bu veriler, Kosova'nın temel tüketim ve sanayi altyapısı açısından büyük ölçüde dış kaynaklara bağımlı olduğunu göstermektedir. Ayrıca baz metaller, otomotiv ürünleri, kimyasallar ve plastikler de ithalat kalemleri arasında önemli yer tutmakta, bu da ülkenin inşaat, ulaştırma ve imalat sektörleri için gerekli hammaddeleri dışarıdan sağladığını göstermektedir. Canlı hayvanlar, tekstil ürünleri ve sebze ithalatı ise Kosova'nın tarım ve hayvancılıkta da yeterli üretim kapasitesine sahip olmadığını düşündürmektedir. Bu tablo, Kosova'nın ithalata dayalı bir ekonomik yapıya sahip olduğunu ve dış ticaret açığını azaltmak için yerli üretimi ve sanayi kapasitesini artıracak stratejik yatırımlara ihtiyaç duyduğunu ortaya koymaktadır.

Kosova İthalatında İlk On Ürün
(Milyon USD, Ekim 22-Eylül 23)

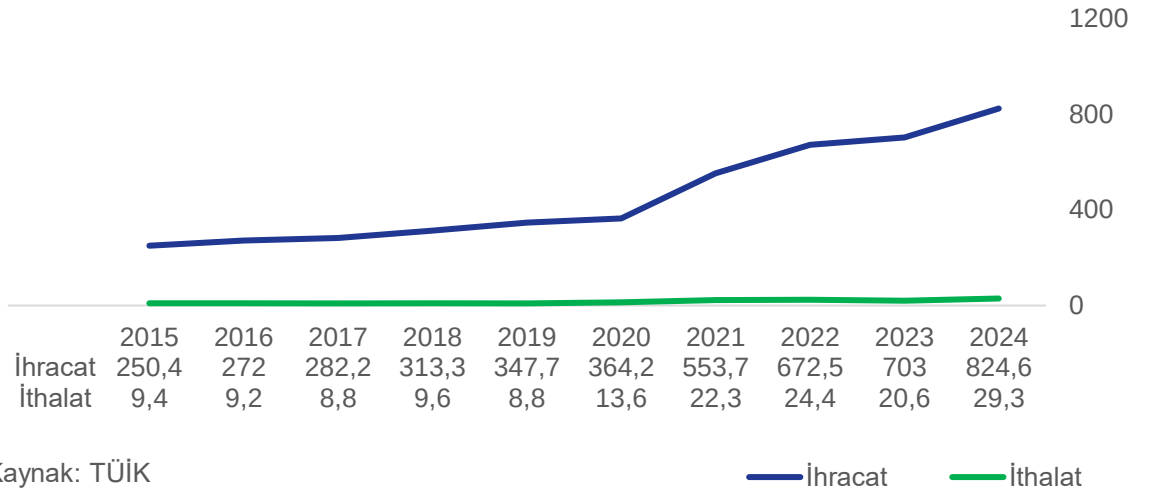
Kaynak: Kosova Merkez Bankası

4. TÜRKİYE İLE DIŞ TİCARET

Türkiye'nin Kosova'ya yönelik ihracatı 2015 yılından bu yana istikrarlı bir artış göstermektedir. 2015'te 250,4 milyon USD olan ihracat, 2020 yılına kadar her yıl kademeli olarak artmış ve bu yıl 364,2 milyon USD seviyesine ulaşmıştır. Bu artışta iki ülke arasındaki siyasi ve ekonomik ilişkilerin güçlenmesi, Türkiye'nin Kosova pazarına yönelik ihracat stratejilerinin etkili olması önemli rol oynamaktadır.

Türkiye - Kosova Dış Ticareti
(Milyon USD)

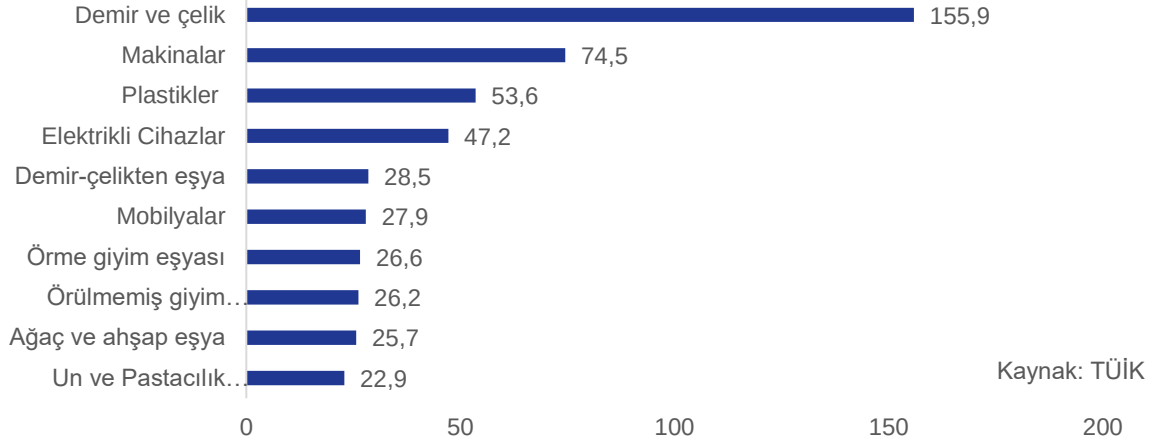

2021 yılından itibaren ihracatta dikkat çekici bir sıçrama yaşanmış, 2021'de 553,7 milyon USD, 2022'de ise 672,5 milyon USD seviyelerine ulaşılmıştır. 2023 ve 2024 yıllarında bu artış trendi devam etmiş ve 2024'te Türkiye'nin Kosova'ya ihracatı 824,6 milyon USD'ye yükselmiştir. Bu durum, Türkiye'nin Kosova için önemli bir ticaret partneri olduğunu ve ihracatçı firmaların bu pazarda daha etkin hale geldiğini göstermektedir.

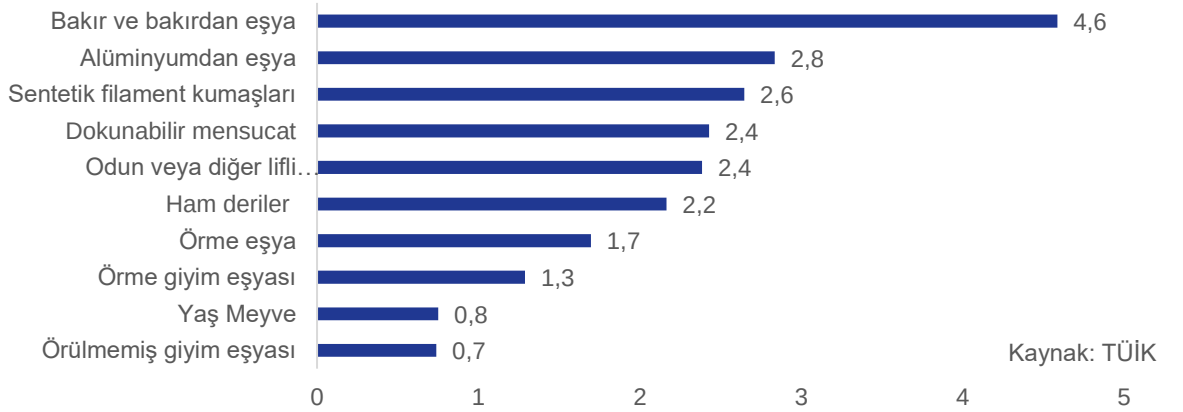
Kosova'nın Türkiye'ye yaptığı ithalat, ihracata kıyasla oldukça sınırlı kalmakta ve iki ülke arasındaki dış ticaret dengesi Türkiye lehine belirgin bir şekilde seyretmektedir. 2015 yılında yalnızca 9,4 milyon USD olan ithalat, 2024 yılında 29,3 milyon USD'ye yükselmiş olsa da, aynı dönemde Türkiye'nin Kosova'ya ihracatı 250,4 milyon USD'den 824,6 milyon USD'ye ulaşarak çok daha hızlı bir artış göstermiştir. Bu tablo, Kosova'nın üretim ve ihracat kapasitesinin sınırlı olduğunu ve Türkiye'den ithalata dayalı bir ekonomik ilişki yürüttüğünü ortaya koymaktadır. Ticaretin bu denli dengesiz yapısı, Kosova açısından dışa bağımlılık riskini artırmakta ve uzun vadede sürdürülebilir kalkınma açısından sorun teşkil edebilmektedir. Bu nedenle Kosova'nın sanayi altyapısını güçlendirmesi, üretimde çeşitlenmeye gitmesi ve özellikle ihracat kapasitesini artıracak politikalar geliştirmesi gerekmektedir.

Aynı zamanda Türkiye'nin de Kosova'yı sadece bir pazar olarak değil, yatırım yapılabilir bir ortak olarak görerek teknoloji transferi, sanayi iş birlikleri ve eğitim destekleri sunması, iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin daha dengeli ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşmasına katkı sağlayacaktır.

KOSOVA BİLGİ NOTU

Türkiye'nin Kosova'ya İhracatı
(ÖTS, Milyon USD, 2024)

2024 yılı verilerine göre Türkiye'nin Kosova'ya ihracatında en büyük payı 155,9 milyon USD ile demir ve çelik ürünleri alırken, onu 74,5 milyon USD ile makineler ve 53,6 milyon USD ile plastikler takip etmektedir. Elektrikli cihazlar, demir-çelikten eşyalar, mobilyalar ve tekstil ürünleri (örme ve örülmemiş giyim eşyası) de dikkat çeken kalemler arasında yer almakta; ayrıca ağaç-ahşap ürünleri ile un ve pastacılık ürünleri de önemli ihracat kategorileri olarak öne çıkmaktadır. Bu tablo, Türkiye'nin Kosova'ya yönelik ihracatının büyük ölçüde sanayi ürünleri, makine ve yapı malzemeleri gibi yüksek katma değerli sektörlerle dayandığını ve Türkiye'nin bu pazarda güçlü bir tedarikçi konumunda olduğunu göstermektedir.

Türkiye'nin Kosova'dan İthalatı
(ÖTS, Milyon USD, 2024)

2024 yılı verilerine göre Türkiye'nin Kosova'dan yaptığı ithalat görece düşük seviyelerde olup, en yüksek kalem 4,6 milyon USD ile bakır ve bakırdan eşya olmuştur. Onu 2,8 milyon USD ile alüminyumdan eşya, 2,6 milyon USD ile sentetik filament kumaşları ve 2,4 milyon USD ile dokunabilir mensucat ile odun veya diğer lifli selülozik maddeler takip etmektedir. İthal edilen diğer ürünler arasında ham deriler, örme ve örülmemiş giyim eşyası ile yaş meyve yer almakta, bunların her biri 2 milyon USD'nin altında kalmaktadır. Bu tablo, Kosova'nın Türkiye'ye ihracatında daha çok hammadde ve düşük katma değerli ürünlerin öne çıktığını, sanayi ürünleri ya da ileri teknoloji içeren ürünlerin ise sınırlı olduğunu göstermektedir. Bu durum, Kosova'nın üretim altyapısının ve ihracat kapasitesinin gelişim sürecinde olduğunu ve dış ticarete yüksek katma değerli ürünlerin artırılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

[Twitter](#) [Instagram](#) [LinkedIn](#) [YouTube](#) [Facebook](#) /deikiletisim | www.deik.org.tr